

Förbundet utreder ALF-medel

I december sade regeringen upp det så kallade ALF-avtalet. Avtalet har reglerat statens ersättning till sjukvården för de kostnader som grundutbildning av läkarstudenter medför. Avtalet har också garanterat och reglerat statlig finansiering till klinisk forskning.

Inom forskningsavtalet har staten årligen delat ut 1,5 miljarder kronor som fördelats till medicinsk fakultet och de sex äldre universitetslandstingen.

Dessa sex landsting eller regioner har i sin tur skjutit till ungefär lika mycket i form av lokala eller regionala FoU-medel.

Hittills har det saknats övergripande fakta om hur forskningsresurserna på 3 miljarder kronor använts nationellt och inom respektive landsting.

Vid ett fullmäktigemöte beslutade Läkarförbundet att ALF-avtalet skulle utredas. Centralstyrelsen och utbildnings- och forskningsdelegationen tillsatte en arbetsgrupp med tung facklig och akademisk representation från alla sex ALF-landsting.

Arbetsgruppens beslutade också att inkludera FoU-finansieringen i utredningen. Båda dessa finansieringssystem är så intimt sammanlänkade att klarheten skulle öka. Ett beslut som visade sig vara helt riktigt.

Det hade inte varit möjligt att genomföra arbetet utan en mycket god relation till de tjänstemän som förvaltat medlen och ansvarat för fördelningen på de sex universitetsorterna. Vi vill verkligen framföra vårt varma tack till dem. Vi har nog alla insett att lord Kelvins devis »If you cannot measure it, you cannot improve it« i högsta grad är tillämplig även för finansiering av klinisk forskning.

Intentionen var att utredningen skulle presenteras efter sommaren tillsammans med en färdig förbundspolitik. När regeringen sade upp ALF-avtalet och gav utredningen extra aktualitet beslutade vi att presentera en delrapport med allt siffermaterial redan nu i mars.

Utredningen diskuterades vid ett seminarium förra veckan. Ett tillfälle som samlade ett femtiotal personer med företrädare för regering och riksdag och lokala landsting liksom företrädare för Vetenskapsrådet, universitet, SKL och Läkaresällskapet.

Samtliga deltagare uppskattade att Läkarförbundet har gått före och tagit fram ett gediget sifferunderlag som bas till fortsatta diskussioner om hur ett nytt ALF-avtal borde utformas.

Illustration: Annika Huett

Siffermaterialet har alldeles klart visat att ALF och FoU lokalt fungerar som kommunicerande kärl. På ena orten finansierar man kanske hyrorna ur det ena systemet och på andra ur den andra potten.

I utredningen har vi valt att sortera alla medel till endera av följande sju huvudrubriker: hyra, overhead och andra övergripande kostnader, centralt beslutade anställningar och forskningsutrymmen, projektmedel, infrastruktur, särskilda satsningar och övriga specificerade och ospecificerade kostnader.

Utredningen visar klart att inte ens efter en sådan kategorisering finns det i dagens fördelningssystem någon tydlig transparens eller enkel möjlighet till nationell jämförelse. Vi har därför, åtminstone i detta skede, valt att tolka utfallet i mycket försiktiga termer.

Hyreskostnaden kan än en gång vara ett exempel. På några orter tas det ut höga hyreskostnader ur ALF-systemet, medan det inte alls specificeras någon hyreskostnad på FoU-sidan. I stället kan man kanske ha höga ospecificerade kostnader inom FoU-finansieringen.

Det regionala inflytandet måste bestå vid fördelning av ALF-medel. Därför att det är kittet som håller ihop landsting med det lokala universitetet. Dessutom motiveras landstingen att satsa egna FoU-medel. En förutsättning för framgångsrik forskning är bland annat kunskap om lokal kompetens.

Det är arbetsgruppens uppfattning att en ökad procentuell andel av skattefinansierade medel till klinisk forskning som delas ut efter nationell prioritering, snarare än regional eller lokal, kan innebära ett hot mot den kliniska forskningens framtid.

Det är också förbundets åsikt att forskningsfinansiering måste ta hänsyn till balansen mellan bredd och spets. Ett ensidigt stöd till spetsforskning leder in i forskningens återvändsgränd.

Arbetsgruppen menar att all läkarutbildning bör ske med rimlig möjlighet att komma i kontakt med forskare och deras frågeställningar. Vår uppfattning är att det bör finnas möjlighet att bedriva god klinisk forskning på alla universitetskliniker, också inom primärvården där undervisning av läkarstudenter äger rum. Tyvärr är så inte fallet i dag.

I slutändan finns det bara ett syfte med skattefinansierad klinisk forskning. Det är att forskningsprojekten håller en god kvalitet och ger möjlighet till bättre diagnostik och behandling av framtidens patienter. Arbetsgruppens uppfattning är att en »decentraliserad konkurrens« om anslag är en förutsättning för den kliniska forskningens framtid. ■

»Det regionala inflytandet måste bestå vid fördelning av ALF-medel.«

HANS HJELMQVIST
ordförande i Läkarförbundets utbildnings- och forskningsdelegation

KARL OBRANT
ordförande för utredningens arbetsgrupp

MARIA LINDHOLM
utredare på Läkarförbundet

Kontaktuppgifter Sveriges läkarförbund:
www.lakarforbundet.se, E-post: info@slf.se
Telefon: 08-790 33 00, Fax: 08-20 57 18
Postadress: Box 5610, 114 86 Stockholm
Besök: Villagatan 5, Stockholm